

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia				
Assignatura		6M022C Misericòrdia i norma moral: reptes d'una Església en diàleg				
Any	2021-2022	Curs	Comú	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	Segon semestre		Hores setmanals	2	Àrea	Teologia
Professor/a	Dtnda. Margarita Bofarull, Dr. Armand Puig i Dr. Peio Sánchez			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

“La misericòrdia és la biga mestre que sosté la vida de l'Església” (Francesc). Necessitem aprofundir en la misericòrdia, des d'una perspectiva bíblica, moral i pastoral. La vida eclesial ha d'estar amarada de misericòrdia. Les normes morals de l'Església han d'ajudar a viure de manera que responguem a la vocació d'amor que hem rebut, i que té com a pilar fonamental la misericòrdia. Aquesta vida en misericòrdia planteja una sèrie de reptes eclesials i pastorals que és necessari afrontar des d'una Església en diàleg.

Requisits i orientacions prèvies

Tenir aprovades totes les assignatures del primer cicle o estar en possessió del títol de Batxiller en Teologia.

Objectius

Generals: Aprofundir en la misericòrdia, des de la perspectiva bíblica, moral i pastoral. Assolir els coneixements que possibiliten l'Església en diàleg, amb el món i amb ella mateixa.

Específics: Poder formular amb coneixements bíblics, morals i pastorals el que constitueix el nucli de la vida eclesial, i que possibilita una Església en diàleg. Comprensió de les paràboles bíbliques de misericòrdia i de Jesús Messies compassiu.

Competències

Competències transversals: Capacitat d'anàlisi i comprensió lectora. Capacitat de síntesis i de reflexió. Llenguatge teològic. Apertura intel·lectual. Capacitat d'assimilar els coneixements teològics fonamentals.

Competències específiques:

Capacitat de relació entre les diferents àrees teològiques moral, bíblica i sistemàtica. Capacitat d'expressar la reflexió teològica fruit de l'estudi.

Continguts

1. Perspectiva bíblica de la misericòrdia.

- 1.1 El Déu de la revelació bíblica, un Déu ric en misericòrdia (Ex 34 i Ef 1)

- 1.2 La paràbola dels treballadors de la vinya (Mt 20)
- 1.3 La paràbola del fill pròdig (Lc 15)
- 1.4 Jesús, Messies compassiu, reflex de la misericòrdia de Déu

2. Norma moral, concreció de la misericòrdia.

- 2.1 La misericòrdia base ètica de la moral cristiana.
- 2.2 Norma moral, justícia, misericòrdia i llibertat.
- 2.3 Excel·lència de la moral misericordiosa.
- 2.4 Moral de misericòrdia camí de felicitat.

3. Reptes eclesials de la vida en misericòrdia d'una Església en diàleg.

- 3.1. Misterio de Dios: entre la misericordia y la justicia
 - a) Dos accesos: los atributos de Dios Tomás de Aquino y la cuestión del infierno en Urs von Balthasar
 - b) La Trinidad, entraña de misericordia
- 3.2. La misericordia “viga maestra” (MV, 10) de la Iglesia
 - a) La iglesia como casa de misericordia
 - b) El hospital de campaña
 - c) La iglesia en de la ternura y compasión
 - d) Signo y sacramento de reconciliación
- 3.3. La espiritualidad de la misericordia (Teresa de Lisieux, Charles de Foucauld, Edith Stein, Óscar Romero)
- 3.4. Pastoral de la misericordia
 - a) Acompañantes acompañados
 - b) La misericordia como anuncio
 - c) La misericordia criterio de reforma eclesial

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Exposició teòrica a classe per part del professor. Treball personal en base a la bibliografia i textos escollits orientats pel professor. Exposició del treball realitzat, amb debat a les sessions de classe.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Mostra d'haver assolit els objectius del curs, mitjançant treballs, examen i participació a classe.
- Interès per aprendre i aprofundir mostrat en les classes presencial

Tècniques d'avaluació:

Avaluació continuada a classe per part del professor, en base a la participació, exposicions i coneixements que l'alumne mostra que va adquirint.

Examen escrit i/o treball que garanteixi que s'han assolit els coneixements bàsics del curs.

Bibliografia bàsica

- Juan Pablo II, *Dives in misericordia*, Carta encíclica, 30 novembre 1980.
- Benedicto XVI, *Deus caritas est*, Carta encíclica, 25 diciembre 2005.
- Francisco, *Misericordiae vultus*, Bula de Convocación del Jubileo Extraordinario de la Misericordia, 11 abril 2015.
- Appel, Kurt y Deibl, Jakob H. (ed.): *Misericordia e tenerezza. Il programma teologico di Papa Francesco*, San Paolo, Roma 2019, 480 pp.
- Brice, Jean Pierre: *Au-delà de l'amour, la misericorde*, Cerf, Paris 2016, 121 pp.
- González de Cardedal, Olegario: *La entraña del cristianismo*, Secretariado Trinitario, Salamanca 1997, pp. 43-102.
- Hultgren, Arland J., *The Parables of Jesus: A Commentary*, Eerdmans 2000
- Kasper, Walter: *La misericordia. Clave del evangelio y de la vida cristiana*, Sal Terrae, Santander 2015, 281 pp.
- Legido, Marcelino: *La misericordia entrañable. Historia de la salvación, anunciada a los pobres*, Sígueme, Salamanca 1987, 486 pp.
- Ricoeur, Paul: *Amor y justicia*, Trotta, Madrid 2011, 112 pp.
- Rocchetta, Carlo (et al.) : *La virtù della tenerezza. Il «vangelo» di papa Francesco*, Porziuncola, Asís 2019, 290 pp,
- Scannone, Juan Carlos: *La ética social del Papa Francisco. El Evangelio de la Misericordia en espíritu de discernimiento*, Buenos Aires, Ágape Libros 2018, 108 pp.
- Schönborn, Chistian: *Hemos encontrado misericordia. El misterio de la divina misericordia*, Palabra, Madrid 2011, 308 pp.
- Scott, Bernard B., *Hear Then the Parable: A Commentary on the Parables of Jesus*, Fortress Press 1989
- Sobrino, Jon: *El principio-misericordia. Bajar de la cruz a los pueblos crucificados*, Sal Terrae, Santander 1992, 267 pp.
- Torres, Pepa: *Teología en las periferias. De amor político y cuidados en tiempos de incertidumbre*, San Pablo, Madrid 2020, 256 pp.

ARTÍCULOS:

- Aldana, Ricardo: “Amor y misericordia de Dios en la óptica teológica de Hans Urs von Balthasar” en *Carthaginensia*, vol. 33, n. 64 (2017), pp. 377-410.
- Borgman, Erik: “Un hospital de campaña tras una batalla. La misericordia como característica fundamental de la presencia de Dios” en *Concilium* 372 (2017), pp. 71-82.
- Lobo, Joseph: “Misericordia y justicia. La trama fundamental de la vida del hombre” en *Selecciones de Teología*, vol. 56, 221 (2017), pp. 71-85.
- Martínez-Gayol, Nuria: “La misericordia: "una conmoción de las entrañas" en *Perspectiva teológica*, vol. 49, 1 (2017), pp. 127-154.
- Morra, Stella: “La misericordia y (re)forma de la Iglesia. Una perspectiva estructural” en *Concilium* 372 (2017), pp. 47-58.
- Oviedo, Lluís: “Altruismo y misericordia” en *Scripta Theologica*, vol. 48 (1), 2016, pp. 173-198.
- Semeraro, Marcello (Card.): “ La Chiesa della tenerezza in papa Francesco” en *Convegno Nazionale sul tema «La teologia della tenerezza in Papa Francesco»*, Assisi 13 settembre 2018 en http://www.diocesidialbano.it/wp-content/uploads/sites/2/2018/09/Conferenza-Assisi_Chiesa-della-Tenerezza.pdf